

Česká republika

Česká školní inspekce

Pardubický inspektorát - oblastní pracoviště

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Pardubice - Ohrazenice, Trnovská 159

Trnovská 159, 533 53 Pardubice - Ohrazenice

Identifikátor školy: 600096181

Termín konání orientační inspekce: 31. březen, 1. - 4., 22., 23. duben 2003

Čj.:	102 114/03-2450
Signatura:	oj2cw106

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Pardubice – Ohrazenice, Trnovská 159 je z hlediska právní formy příspěvkovou organizací, jejímž zřizovatelem je Statutární město Pardubice. Škola leží při severním okraji Pardubic a navštěvují ji především děti z obvodu Ohrazenice (Doubravice, Trnová), Staré Hradiště, Trnová, Ráby, Srch, Pohránov, Hrádek, Němčice, Stéblová. Se vznikem sportovních tříd dojíždějí žáci i z obcí ležící mimo okres Pardubice.

Škola sdružuje základní školu (ZŠ), školní družinu (ŠD) a školní jídelnu. Základní škola má 19 tříd s celkovým počtem 411 žáků, je umístěna ve čtyřech budovách. Na hlavní budově jsou 5. - 9. ročníky, odborné učebny, ředitelství školy a administrativa. Dvě třídy (1. a 2. ročník) spolu se školní družinou a školní jídelnou jsou umístěny v samostatné budově (bývalé jesle). Další tři třídy (3. a 4. ročník) se vyučují v původní (staré) budově školy. Ve čtvrté budově je tělocvična (bývalá tělocvična VCHZ), která je součástí školy od roku 1996.

Školní družina (dále ŠD) má dvě oddělení. V době inspekce v nich bylo zapsáno 52 dětí, z toho 2 pouze pro tzv. ranní družinu. Více než polovina žáků je dojíždějících z okolních vesnic, jejich odchody jsou závislé na odjezdech spojů. Tato skutečnost významně ovlivňuje organizaci i náplň činnosti ŠD.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Od školního roku 2001/2002 škola vyučuje ve třídách VI. C – IX. C podle vzdělávacího programu Základní škola s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy čj. 29738/96-22-50. Rozšířená výuka tělesné výchovy je zaměřená na kopanou a probíhá za podpory Centra sportu žáků mládeže při FK AS Pardubice.

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ A KONTROLNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční a kontrolní činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- personálních podmínek výchovně-vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve vybraných předmětech český jazyk, výtvarná výchova na 1. stupni, anglický jazyk, fyzika, hudební výchova, tělesná výchova na 2. stupni a ve ŠD
- materiálně technických podmínek výchovně-vzdělávací činnosti vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve vybraných předmětech český jazyk, výtvarná výchova na 1. stupni, anglický jazyk, fyzika, hudební výchova, tělesná výchova na 2. stupni a ve ŠD
- průběhu a výsledků vzdělávání ve vybraných předmětech český jazyk a výtvarná výchova na 1. stupni, anglický jazyk, fyzika, hudební výchova, tělesná výchova na 2. stupni
- nabídky, organizace a průběhu výchovně-vzdělávací činnosti ŠD
- sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve škole

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM VE SLEDOVANÝCH PŘEDMĚTECH

Ve školním roce 2002/2003 zabezpečuje výuku českého jazyka a výtvarné výchovy na 1. stupni 7 vyučujících, z toho 3 splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti ve smyslu platného právního předpisu, dvě učitelky dokončují studium na pedagogické fakultě, dvě jsou nekvalifikované.

Anglický jazyk vyučují čtyři pedagogové, jedna splňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilostí pro daný předmět, jeden pro výuku na 2. stupni ZŠ, dvě dokončují studium na pedagogické fakultě.

Fyziku vyučující dva učitelé, jeden s velmi dlouhou pedagogickou praxí a druhý učí prvním rokem. Oba splňují požadovanou odbornou i pedagogickou způsobilost.

Hudební výchova je vyučována dvěma učitelkami, které dokončují studium na pedagogické fakultě a učitelem se způsobilostí odbornou.

Tělesnou výchovu na 2. stupni vyučují dva pedagogičtí pracovníci s odbornou a pedagogickou způsobilostí a učitel bez odborné a pedagogické způsobilosti pro daný předmět.

Ve školní družině pracují 2 vychovatelky. Obě splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti podle platného předpisu. Jedna z nich je zařazena v organizační struktuře školy jako vedoucí vychovatelka. To se projevuje rozdílem v rozsahu kompetencí i stanovení míry povinnosti výchovné práce. Obě ale úzce spolupracují při plánování, přípravě i organizaci činnosti. Délkou praxe, zkušeností, osobnostními i zájmovými předpoklady se vzájemně doplňují, pozitivně ovlivňují rozsah a pestrost činností. Podle organizační struktury školy je ŠD podřízena zástupkyni ředitele, která provádí hospitace a hodnocení obou vychovatelek.

V uplynulém období došlo ke změně ve vedení školy. K 1. srpnu 2000 byl jmenován nový ředitel školy a zároveň nastoupila nová zástupkyně ředitele. Došlo k částečné generační výměně pedagogických pracovníků školy.

Řízení školy je účelné a funkční, vychází z plánování, kontrolních zjištění a dalších podnětů, vytváří základní podmínky pro činnost školy. Vedení školy maximálně využívá iniciativy pracovníků při zajišťování zájmových činností a mimoškolních akcích. Většina vyučujících využívá ke svému dalšímu vzdělávání vzdělávacích akcí pedagogických center. V rámci k projektu INDOŠ (Internet do škol) navštěvují v letošním roce školení počítačové gramotnosti.

Organizace školy je zřetelná a je zakotvena v řadě vnitřních dokumentů. Vymezení povinností, práv a zákazů pro žáky ve vzdělávacím procesu je upraveno dokumentem Školní řád. Ve škole pracují metodické orgány, které se převážně zabývají obsahovou náplní výuky a její koordinací, řešením metodických problémů, výměnami zkušeností, slouží též jako poradní orgány ředitele školy.

Pracovníci mají zajištěn velmi dobrý přístup ke všem potřebným informacím, které jsou jim předávány při každodenních setkáních, na poradách, jsou k dispozici ve sborovnách. Rodiče se důležité informace dozvídají zejména prostřednictvím žákovských knížek a na pravidelných třídních schůzkách. Škola informuje veřejnost na vlastních webových stránkách, v obvodním zpravodaji, pořádá den otevřených dveří, žáci vydávají školní časopis. Dalším zdrojem informací jsou výroční zprávy školy o její činnosti za příslušný školní rok.

Kontrolní systém školy vychází z organizačního uspořádání a plánu práce na školní rok. Předmětem kontroly je zejména dodržování rozvrhu hodin, dodržování učebních osnov, dodržování školské legislativy, plnění uložených úkolů, pedagogická dokumentace a další. Kontrolu výuky provádějí prostřednictvím pravidelných hospitací ředitel a jeho zástupkyně. Závěry z hospitační činnosti jsou s pracovníky projednávány a jsou přijímána opatření k nápravě zjištěných nedostatků, jejich zobecnění bývá předmětem pedagogických rad. Začínajícím učitelům se věnují zkušení pedagogové.

Celkové personální podmínky vzdělávání a výchovy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve sledovaných předmětech a ve školní družině jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM VE SLEDOVANÝCH PŘEDMĚTECH

Výuka na 1. stupni probíhala v příjemně upravených učebnách. Všechny třídy i prostory chodeb byly esteticky vyzdobené výtvarnými pracemi žáků. Učební pomůcky jsou rozdělené po ročnících (budovách), kde je mají vyučující k dispozici a využívají je s probíraným učivem. Je patrná snaha o postupnou jejich inovaci a modernizaci. Některé názorné pomůcky si zčásti vyrobily učitelky samy.

Anglický jazyk je vyučován v jazykové učebně, která odpovídá činnostem a cílům tohoto předmětu.

V potřebném množství je škola vybavena funkčními pomůckami pro demonstrační i žákovské experimenty ve fyzice. Ve výuce nebyla využita didaktická technika ani výpočetní technika. Škola má zatím malé množství videoprogramů zpestřujících vyučovací proces. Některé ze sledovaných hodin byly uskutečněny v odborné pracovně, která je dobře koncipovaná z hlediska svého účelu, další v polooborné pracovně (je zároveň kmenovou třídou) a v běžné třídě. Výuka v odborné a polooborné pracovně měla pozitivní vliv na kvalitu vzdělávání.

Hudební výchova se uskutečňuje v samostatné odborné učebně vybavené klavírem, reprodukční technikou pro poslech hudebních skladeb a základními učebními pomůckami. Nepříliš velký prostor učebny neumožňuje uskutečňovat v hodinách hudebně pohybové aktivity. Učebna není příliš podnětná, nepůsobí komplexně na estetický a citový vývoj žáků.

Škola má pro výuku tělesné výchovy (v blízkosti hlavní budovy školy) vlastní prostornou tělocvičnu a využívá sportovní hřiště, které je majetkem FK AS Pardubice. Menší víceúčelové asfaltové hřiště (hokejbal, odbíjená, košíková, házená) se nachází přímo v areálu hlavní budovy školy. Hřiště FK AS Pardubice se používá především pro výuku kopané a základů atletických disciplín. V jeho prostorách má škola k dispozici dvě velká hřiště na kopanou (pouze jedno má upravovaný travnatý povrch, druhé má povrch škvárový). V areálu je i menší travnaté hřiště s neudržovaným zatravněným povrchem a neudržovaný sektor pro nácvik skoku dalekého. Škola může využívat i antukové kurty na odbíjenou a tenis. Chybí běžecký ovál a kvalitní rovinka pro sprinterské disciplíny. Prostorná tělocvična má základní vybavení pro výuku gymnastiky, pohybových a sálových míčových her (odbíjená, košíková). Gymnastické nářadí je uloženo v přilehlé nářadovně, jeho stav odpovídal v době inspekce bezpečnostním požadavkům. Pro rozšířenou výuku tělesné výchovy (kopaná) je škola velmi dobře vybavena míči a sportovním náčiním. Dostatečný počet míčů umožňuje i efektivní výuku odbíjené a košíkové. Ve dvou hodinách tělesné výchovy použili na odbíjenou i poškozené míče.

Prostory pro činnost školní družiny tvoří 2 velké přepažené místnosti, z nichž jedna část je v obou případech vybavením přizpůsobena pro výuku (dopoledne je využívána 1. a 2. třídou ZŠ), druhá jako herna. V případě potřeby je možné využít celou místnost. S ohledem na velikost herny je to při plné účasti dětí nezbytné, což negativně ovlivňuje některé činnosti. Budova, ve které se nachází školní družina, poskytuje dostatek zázemí pro její činnost. Všechny prostory jsou vkusně zdobeny aktuálními dětskými pracemi, mezi nimi nezanikají informace pro rodiče dětí.

Vybavení ŠD je převážně starší, ale funkční a udržované. Nábytek je svou výškou přizpůsoben věkovému rozsahu dětí. K dispozici je především dostatek stavebnic, skládaček, výtvarného materiálu atd. Potřebám práce ŠD slouží menší knihovnička, obsahující zásobu her, námětů pro zájmovou činnost i přípravu na výuku. Jeden starší počítač a televize s videem jsou využívány spíše jako doplněk odpočinkových činností. Uspořádání i velikost heren neumožňují vytváření zákoutí pro samostatnou hru. To je v klimaticky příhodných

podmínkách kompenzováno pobytem na velké zahradě, umožňující bezpečný pohyb a realizaci dalších rozmanitých aktivit.

Materiálně- technické podmínky sledovaných předmětů a ve školní družině, mimo tělesnou výchovu, jsou velmi dobré. Podmínky pro výuku tělesné výchovy jsou průměrné. Nevyhovující jsou prostory pro nácvik atletických disciplín a škvárové hřiště pro kopanou.

Materiálně-technické podmínky všech sledovaných předmětů a školní družiny jsou velmi dobré.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY VE SLEDOVANÝCH PŘEDMĚTECH

Realizace vzdělávacího programu

Učební plány jsou v souladu s realizovanými vzdělávacími programy. Návaznost výuky je zajištěna zpracováním ročních tematických plánů učiva ve sledovaných předmětech. V českém jazyku v 5. ročníku ve školním roce 2002/2003 bylo v 27. týdnu – 37. týdnu probráno učivo druhy číslovek a skloňování číslovek, které je úpravami přesunuto do šestého ročníku.

V 7. - 9. ročníku nabízí škola volitelné předměty – seminář z českého jazyka a z matematiky, konverzace anglického jazyka, technické činnosti, technické kreslení.

Výuka sledovaných předmětů je v souladu se zvoleným vzdělávacím programem mimo uvedené změny v předmětu český jazyk.

Vedená povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání, je systematická, její členění je přehledné. Způsob kontroly plnění učebních plánů a osnov je účinný.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk a výtvarná výchova na 1. stupni

Organizace většiny hodin byla promyšlená a z jejich průběhu vyplývalo, že na ně byly učitelky dobře připraveny.

Výukové cíle v předmětu český jazyk byly přiměřené věku, dovednostem a schopnostem žáků. Ve výuce převládala tvůrčí atmosféra, žáci pracovali s chutí, navazovali na své zkušenosti a vyvozovali nové učivo. Uplatněním pestrých a rozmanitých metod práce podporovaly učitelky jejich spontánní zájem o výuku. Hra, aplikace učiva na konkrétní zážitky žáků, poznatky z praktického života, problémové otázky, střídání frontální a skupinové práce zvyšovaly efektivitu sledovaných hodin. V hodinách čtení byli vedeni ke správnému vyjadřování, orientaci v textu a k rozvoji čtenářských dovedností. V jedné hodině byla učební látka podána žákům formou dramatizace činností. Použité didaktické pomůcky vedly žáky k větší aktivitě a zájmu o učivo. Vyučující zpravidla zařazovaly do hodin relaxační činnosti, pozitivní dopad měly vstupy písniček a říkadel. Sešity žáků jsou průběžně kontrolovány.

Patrná byla i výuka, kdy organizace, formy i metody práce byly postaveny na zprostředkujícím způsobu vzdělávání. V jednom případě chybělo využití zpětné vazby s analýzou chyb, práce byla přizpůsobena rychlejším žákům.

Hodiny výtvarné výchovy probíhaly v příjemné pracovní atmosféře, vybraná výuková témata zaujala všechny žáky. V jedné hodině nebylo zadání úkolu k věku žáků přiměřené. Organizace hodin měla převážně funkční členění, odpovídala psychohygienickým požadavkům na výuku. Názorné ukázky z odborné literatury, vzorové výkresy a zkušenosti žáků posloužily jako inspirace, byly vhodně rozvíjeny mezipředmětové vztahy. Časté

využívání pochvaly a oceňování prvků i v méně zdařilých prací pozitivně ovlivňovalo atmosféru v hodině a zvyšovalo zájem žáků o aktivní tvorbu. V závěru byly žákovské práce ve většině hodin vystaveny, nechyběla pochvala za podané výkony.

Ve všech hospitovaných hodinách byla vytvořena vstřícná pracovní atmosféra, žáci byli nenásilně motivováni poznatky z praxe a zajímavostmi vztahujícími se k učivu. Většina hodin obsahovala úvodní seznámení s výukovými cíli, závěrečné shrnutí výuky a zhodnocení úspěšnosti a snahy žáků. Pozitivem bylo vedení žáků k sebehodnocení. Hodnocení v notýscích a žákovských knížkách je z hlediska četnosti a forem optimální.

V některých hodinách nebo jejich částech převažovala verbální dominance vyučujících, v jiných byla pozornost cíleně věnována diskusi a rozvoji komunikativních schopností. Výrazným kladem všech zhlédnutých hodin byla přirozená autorita učitelek, jejich vstřícnost, laskavost a snaha o partnerské jednání.

Průběh vzdělávání ve sledovaných předmětech na 1. stupni byl velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání ve fyzice

Rozvržení učiva v tematických plánech vychází z osnov vzdělávacího programu, dle doporučení osnov jsou konány laboratorní práce. Ve vedení pedagogického procesu byly zjištěny výrazné rozdíly vyplývající z pojetí a organizace výuky a z odlišné kvantity pedagogických zkušeností. Psychohygienické zásady výuky byly ve sledovaných hodinách převážně respektovány.

V kvalitních hospitovaných hodinách byl v úvodu vytčen a poté sledován konkrétní cíl. Probírané učivo bylo prezentováno názorně a věcně správně, vhodně navazovalo na předchozí poznatky a zkušenosti žáků. Výuka byla přiměřená jejich schopnostem a dovednostem. Činnost žáků většinou převažovala nad prací vyučujícího. Žáci byli vedeni k samostatnosti v získávání nových poznatků a k jejich praktické aplikaci. Učitel byl s žáky během jejich samostatné práce v kontaktu a individuálně jim poskytoval radu a pomoc. K prvotní motivaci a podnícení zájmu žáků bylo též vysvětlení cíle a postupu práce v hodině. Motivujícím prvkem bylo velké množství úspěšně provedených demonstračních experimentů. Vyučující vhodně využíval mezipředmětových vazeb s chemií a matematikou, jasně formuloval problémové otázky, které měly motivační i ověřovací funkci. Propojení teoretických poznatků s jejich praktickým využitím pomáhalo žákům odstranit pocit samoučelnosti výuky. Shrnutí učiva a zobecnění nových poznatků bylo prováděno ve spolupráci se žáky.

V méně zdařilých hodinách byl např. žákovský referát s velmi obtížnou tematikou (neznámé odborné termíny nevysvětleny), který nevzbudil zájem ostatních spolužáků. Nebylo využito motivace a navození vhodné atmosféry před probíráním nového učiva. Málo efektivně byl využíván vyučovací čas. Po zkoušení nebylo veřejné zhodnocení výkonu žáka.

Průběžné záznamy klasifikace v žákovských knížkách poskytují rodičům dostatek informací o úrovni práce žáků v předmětu. Klasifikace má většinou pozitivně motivující cíl. Vyučující mají k žákům partnerský vztah, který je zřejmý ze způsobu vzájemné komunikace a z chování žáků ve většině hospitovaných hodin. Kontrola žákovských sešitů (zejména v nižších ročnících) je nedostačující, žáci jsou málo vedeni k systému v zapisování získaných poznatků. Ve všech sledovaných hodinách chybělo závěrečné zhodnocení práce s důrazem na ocenění jednotlivých úspěchů žáků. Učitelé se snaží u žáků vytvářet pozitivní vztah k fyzice a technice. Pro žáky jsou pořádána školní kola fyzikálních soutěží Archimediáda a fyzikální olympiáda.

V porovnání s výsledky minulé inspekce došlo k pozitivnímu posunu ve výuce fyziky. Je to dáno tím, že předmět je vyučován učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku

fyziky a možností využívat odborné pracovny, ve které lze konat větší množství fyzikálních experimentů.

Úroveň výuky fyziky je velmi dobrá.

Průběh a výsledky vzdělávání v anglickém jazyku ve 4. - 9. ročníku

Chybějící odborná způsobilost k výuce neovlivňovala průběh vzdělávání. Jednotlivé hodiny se lišily použitými metodami a formami práce v závislosti na osobnosti pedagoga.

Organizace a skladba hodin byla přizpůsobena věku a možnostem žáků. Vyučovací čas byl většinou účelně využíván. Vyučující dostatečně motivovali žáky k práci, používaly různé motivační metody jak v úvodu, tak v průběhu hodiny. Úvodní motivace spočívala převážně v nastínění obsahu hodiny, v rozhovoru s žáky, opakování probraného učiva, testovala se slovní zásoba a žákům byl poskytnut prostor pro "rozmluvení". V průběhu hodiny byli žáci některými vyučujícími motivováni pochvalou, hodnocením práce, příklady vztahujícími se k praktickému životu, vedením hodiny částečně v cizím jazyce, ale i vztahem vyučující k žákům.

Nové učivo bylo vždy prezentováno srozumitelně a přehledně. K pomalejším žákům přistupovali vyučující individuálně, pro rychlejší měli připraveny úkoly navíc (zejména při hospitacích v 5. třídě). Sešity byly pravidelně opravovány. Jazyková kompetence žáků je na dobré úrovni a přiměřená cílům výuky.

Nedostatečné je využití dalších zdrojů informací pro samostatné učení a interaktivní komunikaci mezi žáky. Ve většině vyučovacích hodin byly učebnice a pracovní sešit jediným zdrojem informací, což je problém zejména ve vyšších ročnících. Nebyla zařazena žádná práce se slovníkem. Poněkud problematická je učebnice TIP TOP v 5. ročníku, která ne vždy vyhovuje z hlediska věku žáků, přístupu i použitých metod. Didaktická technika (např. magnetofon) byla využita minimálně.

Téměř nedocházelo k interaktivní komunikaci mezi žáky. Práce, která byla zadána jako párová, byla ve výsledku opět individuální a frontální. Většina výuky byla vedena směrem učitel - žák, nikoli naopak. Počty žáků jsou v některých třídách (9. ročník) nad 15, což snižuje efektivitu výuky a omezuje možnost interakce a kontroly práce žáků vyučujícím. Ve všech třídách byla klidná pracovní atmosféra, žáci pracovali soustředěně.

Průběh vzdělávání v předmětu anglický jazyk je spíše nadprůměrný.

Průběh a výsledky vzdělávání v hudební výchově na 2. stupni

Přestože žádný z vyučujících hudební výchovy nesplňuje úplnou způsobilost pro výuku hudební výchovy bylo v hospitovaných hodinách patrné, že se snaží u žáků podněcovat, vytvářet a rozvíjet přirozenou potřebu setkávat se s hudbou. Lépe se to dařilo učitelkám s minimální praxí, ale s pedagogickou způsobilostí.

Vyučující jako doprovodného nástroje využívali klavír nebo kytaru, což byl jeden z motivačních prvků vytvářející vhodnou atmosféru výuky. Dalšími byla verbální komunikace se žáky, vhodný výběr písní (texty, přiměřená hlasová náročnost), obrazový materiál a přiměřené množství hudební teorie. Ve většině z hospitovaných hodin byla prováděna cvičení dechová, logopedická, hlasově intonační a rytmická. Žáci se učili rozeznávat rezonanční dutiny potřebné ke zpěvu. Poslechovým skladbám předcházela motivace využívající i přirozené soutěživosti žáků. Dominantní částí sledovaných hodin byl kultivovaný zpěv žáků. Nebylo zapomenuto na správné sezení při zpěvu a pozornost byla věnována i psychohygieně střídáním činností žáků. Pozitivem bylo i to, že byl zpravidla vytvořen a využíván prostor k tomu, aby žáci uplatnili svůj názor. V jedné ze sledovaných hodin se většina z výše uvedených činností nedařila, což mělo za důsledek, že žáci byli

neukáznění. Celkově však je možno konstatovat, že učitelé kultivují u žáků hudební sluch, vokální dovednosti, smysl pro rytmus, představivost a fantazii.

Průběh výchovy a vzdělávání v hudební výchově je velmi dobrý.

Průběh a výsledky vzdělávání v tělesné výchově v 6. – 9. ročníku

Většina sledovaných hodin byla pro žáky zajímavá a přínosná, převládaly vyučovací hodiny zaměřené na efektivní využití času a aktivní pohyb všech žáků. Menší metodické a organizační nedostatky se projevily v hodinách věnovaných nácviku odbíjené. V malé míře pak v hodinách zaměřených na sportovní gymnastiku. Kromě jedné vyučovací hodiny (atletická průprava) ve všech ostatních respektovali učitelé fyzické a motorické schopnosti žáků.

Příkladně byly vyučujícími připravené hodiny tělesné výchovy dívek 7. ročníku a chlapců 9. ročníku (třída s rozšířenou výukou tělesné výchovy). Dostatečné úvodní rozcvičení s využitím přeběhů, atletické abecedy, strečinkového cvičení (chlapci), cvičení s hudbou (dívky) dobře připravilo žákovský organismus na další část vyučovací hodiny.

Hlavní části hodin byly zaměřeny především na nácvik herních činností v kopané a odbíjené, na sportovní gymnastiku (akrobacie, přeskok přes švédskou bednu). V jedné vyučovací hodině byl zařazený i kruhový trénink s využitím plných míčů, švihadel, lehkých činek, krátkých dřevěných tyčí, švédských laviček a žebřin (dívky). Při nácviku míčových her bylo pozitivem použití dostatečného množství míčů (míč pro každého žáka – nácvik základních prvků v kopané, míč pro každou dvojici – odbíjená). Chybou bylo užití několika poškozených míčů při nácviku základních herních činností v odbíjené.

Gymnastická cvičení vyučující dobře organizovali, důraz byl kladen na bezpečnost žáků při nácviku přeskoku (švédská bedna).

Motivace a pozitivní hodnocení jednotlivých výkonů žáků podporovaly jejich zájem o aktivní pohyb v průběhu vyučovacích hodin. *Pozitivem byla spolupráce hlavního trenéra žákovské kopané s učitelem v hodinách tělesné výchovy (třídy s rozšířenou výukou zaměřenou na kopanou).*

Celkově měla sledovaná výuka tělesné výchovy velmi dobrou úroveň.

Výsledky vzdělávání a výchovy zjišťované školou

Vyučující zadávají každoročně písemné kontrolní práce v předmětech český jazyk a matematika. V 9. ročnících používá škola komerční testy. Výsledky jsou analyzovány v předmětových komisích a ve vyučovacích hodinách je uskutečňována náprava nedostatků.

Škola sleduje výsledky svých žáků v přijímacím řízení na střední školy.

Znalosti úročí žáci svou účastí na sportovních soutěžích a olympiádách v zeměpisu, v šachu, ve fyzice. Pěkné 4. místo získali žáci ve II. kategorii na republikovém finále turnaje „Hokejbal proti drogám“.

Celkový průběh vzdělávání a výchovy je ve sledovaných předmětech velmi dobrý.

SOUČÁSTI ŠKOLY

Školní družina

Z hospitací vyplývá, že organizace ŠD je promyšlená. Jednotlivé složky činnosti se přirozeně prolínají a doplňují. Jsou s rozmyslem plánovány z hlediska efektivního využití času, který

děti v ŠD tráví s ohledem na odjezdy autobusů, z hlediska dodržení zásad pedagogických, psychohygienických a bezpečnostních. Tomu odpovídá režim dne a organizace služeb vychovatelek a pracovníka civilní služby, provoz tzv. ranní družiny, dozor při cestě k autobusu a dostatečně dlouhá doba odpoledního provozu. Jednotlivé činnosti jsou rozplánovány rámcově na měsíce i na týdny, vlastní činnost včetně pobytu venku je korigována podle aktuální potřeby a počasí.

Z pozorování je patrné, že návyky dětí jsou vytvářeny a pěstovány dlouhodobě a nenásilně, pobyt v ŠD je pro ně příjemný, komunikace mezi dětmi a vychovatelkami a dětmi navzájem je přirozená, režimové momenty jsou dodržovány bez nadbytečných verbálních projevů vychovatelek.

Charakteristickými jevy při příchodu dětí do družiny bylo zohlednění stupně jejich únavy, dobrovolnost volby aktivit a ponechání dostatku času pro odpočinek. Rekreační a relaxační aktivity probíhaly s ohledem na počasí v době inspekce pouze omezenou dobu na zahradě, relaxační chvílky byly zařazovány i při činnostech v místnosti.

Zájmové činnosti byly v průběhu inspekce vhodně kombinovány s prvky přípravy na výuku, orientovány na výtvarné, hudební a pohybové aktivity – kresbu, hru na flétnu, dopravní výchovu. ŠD organizuje pět tzv. zájmových bloků charakteru kroužku s možností zapojení dalších zájemců i mimo děti zapsané k pravidelné docházce do družiny. Poznatky z hospitace ukazují na využití požadavků pedagogiky volného času a radost z dosažených výsledků. Samostatně vedená docházka dokládá vysokou průměrnou účast.

Školní družina plní poslání v oblasti odpočinkové, vzdělávací, přípravy na vyučování i sociální a účelně doplňuje výchovně-vzdělávací program školy. Povinná i vnitřní dokumentace je vedena pečlivě, přehledně a průkazně, s výjimkou seznámení rodičů se Řádem školní družiny.

Personální podmínky ŠD s ohledem na počet zapsaných dětí a dostatečná pozornost družině jako součásti školy ze strany ředitelství jsou základním předpokladem pro naplňování výchovně vzdělávacího poslání družiny ke spokojenosti dětí i rodičů.

Nabídka, organizace a průběh činností jsou vynikající.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů ve škole

V rámci orientační inspekce byla tématicky sledována a hodnocena výše uvedená problematika včetně využívání metodických pokynů MŠMT ČR čj. 14 514/2000-51 a 28 275/2000/22 k prevenci sociálně patologických jevů u žáků.

Oblast prevence byla vyhodnocena prostřednictvím žákovských dotazníků, besed se žáky, pozorování života školy, analýzy vybrané dokumentace školy, rozhovorů s metodikem prevence, výchovným poradcem, ředitelem školy a dalšími zainteresovanými pracovníky.

Vedení školy společně s metodikem prevence a výchovnou poradkyní za spoluúčasti členů pedagogického sboru přistupují k preventivním opatřením žáků před nežádoucími společenskými jevy současného života zodpovědně. V řádu školy je tato oblast náležitě ošetřena. Každý měsíc jsou žákům i učitelům k dispozici konzultační hodiny psychologa. Prostřednictvím žákovského parlamentu mohou žáci přednést vedení školy své oprávněné požadavky a vyjadřovat se k chodu školy. Významné místo zaujímá pestrá nabídka zájmových aktivit zejména sportovního, rukodělného i jazykového zaměření (využívá 54 % žáků školy), profilace školy sportovním zaměřením a jednorázově pořádané, četné aktivity školy (vzdělávací, sportovní soutěže a turnaje, lyžařský výcvik, škola v přírodě, plavecký

výcvik, kulturní akce, besedy). Na klimatu školy se příznivé podílí většinou podnětné školní prostředí. Bezpečnost žáků je chráněna stanoveným systémem pedagogických dozorů v době přestávek i během oběda ve školní jídelně. Přesto je chování některých žáků o přestávkách neukázněné. V letošním školním roce nedošlo k žádnému úrazu žáka zaviněnému druhou osobou. Vypracovaný preventivní program zasahuje do všech oblastí školního života žáků, je však všeobecného charakteru zpracovaný za využití vydaných metodických pokynů MŠMT. Tvoří součást výroční zprávy o činnosti školy.

Nejen ve školní knihovně, ale zejména ve videotéce, jsou pedagogům k dispozici tituly s aktuální tematikou zaměřené proti šikaně, návykovým látkám, kouření, AIDS a k sexuální výchově. Průběžně dochází k rozšiřování fondu. Okruhy učiva zahrnující prevenci sociálně patologických jevů jsou zařazovány do vyučovacích hodin, zejména do hodin občanské výchovy a rodinné výchovy (právní a etická výchova, zdravý životní styl, environmentální výchova apod.). Metodik prevence, působící ve své funkci prvním rokem, využívá, za výrazné podpory vedení školy, všech dostupných vzdělávacích akcí, zejména pedagogicko-psychologické poradny a pedagogického centra. Získané poznatky přenáší do pedagogického sboru. Svou funkci vykonává s potřebnou dávkou entuziasmu a nadhledu.

Rodičům žáků jsou k dispozici aktuální informace a nabízena průběžná spolupráce. Nejen pro žáky, ale také pro jejich rodiče, jsou připravovány akce, např. beseda se členy městské policie.

V dotazníkové žákovské akci, jež proběhla v náhodně vybraných třídách 2. stupně, převládly spíše pozitivní názory na činnost školy, její klima, vztahy mezi spolužáky i postoje k učitelům. Pouze v případě čistoty a vybavení školních toalet (toaletní papír, mýdlo, ručníky) žáci vyjádřili většinou záporné stanovisko. Mýdlo a ručník nepatří k soustavné výbavě sociálního zázemí školy.

Škola se problematikou prevence sociálně patologických jevů prokazatelně zabývá. Vedení školy a příslušní pedagogové pojali danou problematiku koncepčně, přijatý systém je funkční a účinný. K realizaci prevence jsou využívány vydané metodické pokyny MŠMT.

Další sledované jevy:

- Součástí orientační inspekce byla tematická inspekce „Sledování a hodnocení činnosti školních družin“. Její výstupy a zhodnocení budou zpracovány ústředím ČŠI.
- Rodiče dětí přispívají na provoz družiny částkou určenou vyhláškou Statutárního města Pardubice. Celá tato částka je celá k dispozici pro úhradu nákladů spojených s činností družiny.
- V průběhu inspekce byly 41 přítomným dětem ve ŠD zadány dotazníky pro rodiče. Zpět bylo vráceno 38 dotazníků. Z vyhodnocení vyplývá naprostá spokojenost rodičů s nabídkou i realizací činností a dalších aktivit, vnitřním režimem a řádem. Stejně tak vyjadřují spokojenost dětí. Převažující spokojenost byla vyjádřena s uspořádáním denních činností a prezentací ŠD na veřejnosti. Spíše spokojeni jsou rodiče s prostorovými podmínkami a materiálním vybavením. Oblastí, ve které převažuje odpověď „nemohu posoudit“, je uplatňování prevence sociálně patologických jevů. Konkrétní pozitivní vyjádření směřují k zájmové činnosti a pořádáním kulturních akcí a výletů, konkrétní náměty ke zlepšení poukazují na celkové zlepšení materiálních a prostorových podmínek.
- Souběžně s orientační inspekcí proběhla tematická inspekce zaměřená na „Hodnocení realizace projektu PI – Informační gramotnost v rámci státní informační politiky ve vzdělávání“. Zjištění z této tematické inspekce, která probíhá i v jiných školách, budou souhrnně zveřejněna ve Zprávě ČŠI o školním roce 2002/2003 a na webových stránkách ČŠI.

- Zároveň s orientační inspekcí byla uskutečněna dotazníková akce ČŠI určená pro žáky a učitele fyziky „Stav výuky fyziky na základních a středních školách v Čechách“. Celorepublikové výsledky budou souhrnně zveřejněny v odborném tisku.
- Údaje v poslední zřizovací listině školy, vydané Magistrátem města Pardubice, jsou v souladu s údaji rozhodnutí MŠMT ČR o zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina města Pardubice ze dne 27. června 2001
2. Inspekční zpráva čj. 102 141/99-2450 ze dne 25. dubna 1999
3. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol a školských zařízení čj. 1919/99 ze dne 30. června 2000
4. Třídní knihy hospitovaných tříd ve školním roce 2002/2003
5. Zápisy z pedagogických rad za školní rok 2001/2002, 2002/2003
6. Třídní výkazy ve školním roce 2002/2003
7. Katalogové listy 5. a 6. ročníku ve školním roce 2002/2003
8. Rozvrhy hodin ve školním roce 2002/2003
9. Organizační řád školy ze dne 26. srpna 2002
10. Organizační schéma ze dne 26. srpna 2002
11. Řád školy ze dne 26. srpna 2002
12. Zápisy předmětových komisí sledovaných předmětů 2002/2003
13. Koncepce rozvoje školy ze dne 29. ledna 2001
14. Vnitřní a provozní řád školy ze dne 26. srpna 2002
15. Pravidla hodnocení a klasifikace platná od 1. září 2002
16. Měsíční plány školy ve školním roce 2002/2003
17. Tematické plány sledovaných předmětů 2002/2003
18. Výkaz V 3 – 01 k 30. září 2002 ze dne 3. října 2002
19. Zápisové lístky SEVT 49 184 0 na školní rok 2002/2003
20. Plán práce ŠD na školní rok 2002/2003 ze dne 23. září 2002
21. Řád školní družiny z 26. srpna 2002 čj. 75/2002
22. Přehledy výchovně-vzdělávací práce 1. a 2. oddělení a Ranní družiny na školní rok 2002/2003
23. Měsíční plány ŠD na měsíce září 2002 – duben 2003
24. Minimální preventivní program pro školní rok 2002/2003 ze dne 28. srpna 2002
25. Plán práce školy a organizace školního roku 2002/2003
26. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků pro školní rok 2002/2003
27. Náplň práce výchovného poradce
28. Přehled konzultací psychologa (pedagogicko-psychologická poradna) pro školní rok 2002/2003
29. Tematické plány učiva pro předmět občanská výchova a rodinná výchova (2. stupeň) pro školní rok 2002/2003

30. Seznam literatury a přehled videokazet pro prevenci sociálně patologických jevů ke dni 2. dubna 2003
31. Přehled zájmové činnosti pro školní rok školní rok 2002/2003
32. Kniha úrazů
33. Rozvrh pedagogických dozorů pro školní rok 2002/2003
34. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2001/2002

ZÁVĚR

Převážná část pedagogických pracovníků, kteří zabezpečovali výuku předmětů dle zaměření inspekce, nesplňovala podmínky odborné a pedagogické způsobilosti ve smyslu platného předpisu, má krátkou pedagogickou praxi. Neúplnost naplnění kvalifikačních požadavků neměla podstatný vliv na kvalitu výuky. Odborné a metodické vedení a následně efektivní kontrola se pozitivně projevila zejména ve výuce na 1. stupni.

Materiálně-technické podmínky umožňují realizaci výchovně vzdělávacího programu podle schválených učebních dokumentů. Rezervy jsou v prostorách pro nácvik atletických disciplín a na škvárovém hřišti pro kopanou.

Škola poskytuje žákům ve všech budovách příjemné a estetické prostředí.

Kladem je vynikající nabídka a průběh činnosti ve školní družině a zároveň pestrá nabídka zájmových aktivit.

V hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání ve sledovaných předmětech převažovala pozitiva. Při porovnání zjištění z minulé inspekce, která se uskutečnila 6. dubna 1999, lze konstatovat, že si škola udržuje ve výchovně vzdělávacím procesu nadprůměrnou úroveň. Pozitivní posun byl zřejmý v průběhu vzdělávání ve fyzice.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Věra Rečlová	V. Rečlová v. r.
Členové týmu	Mgr. Vladimír Bláha	V. Bláha v. r.
	Mgr. Eva Škodová	E. Škodová v. r.
	Mgr. Vladimír Tomek	V. Tomek v. r.
	Mgr. František Víšek	F. Víšek v. r.
Další zaměstnankyně ČŠI	Mgr. Yveta Linhartová	

V Pardubicích dne 26. května 2003

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. května 2003

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu	Podpis
Mgr. František Stejskal	F. Stejskal v. r.

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný.</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň.</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň.</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa.</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně.</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy	30. 6. 2003	102 197/03-2450
Zřizovatel	30.6. 2003	102 198/03-2450

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány